

Література

1. *Крючков Г.* Болонський процес як гармонізація Європейської системи вищої освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. — Педагогічна преса. — 2004.
2. *Коваленко О.* Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. — Педагогічна преса. — 2003.
3. *Stern, H. H.* (1983). *Fundamental Concepts of Language Teaching.* — Oxford: Oxford University Press.
4. *Blair, R. W.*, (1982). *Innovative approaches to language teaching.* — New York: Newbury House.
5. *Комуникативні методи та матеріали для викладання англійської мови.* — Oxford University Press, 1998.

І. В. Некоз, доц. кафедри іноземних мов,
Інститут туризму ФПУ

МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОБЛІКУ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

У реалізації одного з найважливіших завдань — підвищення якості професійних знань — свою позитивну роль може зіграти посилення методів обліку і контролю знань студентів, тому що грамотний і об'єктивний контроль знань — запорука якісної освіти.

Останнім часом у педагогічній літературі, як у вітчизняній так і в зарубіжній, з'явилося чимало статей з питань контролю та оцінки знань [1, с. 86].

Мета навчального процесу полягає в передачі знань і умінь від викладача до студента, а засобами досягнення цієї мети є, по-перше, регулярна робота студента протягом усього семестру і, по-друге, систематичний контроль отриманих ним знань. Виходячи з вищесказаного, стає очевидною важливість і актуальність дослідження методів обліку і контролю знань студентів у процесі навчання у вищій школі.

Таким чином, метою нашого дослідження є вивчення особливостей методів обліку і контролю знань, зокрема — особливостей модульно-рейтингової системи контролю та обліку знань студентів.

Модульно-рейтингова система складається з двох взаємопов'язаних частин, які доповнюють одна одну: модульної та рейтингової, які можуть функціонувати і окремо, але з меншою ефективністю.

Модульна система має на меті поставити студента перед необхідністю регулярної навчальної роботи протягом усього семестру. Це досягається поділом дисципліни викладання на великі блоки, після закінчення яких студент проходить проміжний (модульний) контроль. Отримані студентом бали за всі види контролю в кінці кожного модуля і середній арифметичний бал за всі види робіт під час даного модуля сумуються і складають його рейтинг з даної дисципліни. Вагомість цих балів для студента підвищується тим, що при отриманні достатньої суми балів за всі модулі ці результати можуть зараховуватися йому як підсумковий (семестровий) іспит (залік), тобто модульні «іспити» стають такими ж авторитетними, як і семестрові. Цим самим і вирішується завдання привчання студента до систематичної навчальної роботи [6, с. 116].

Виходячи з того, що кожен навчальний заклад повинен творчо підійти до адаптації і впровадження модульно-рейтингової системи у процес навчання конкретного вищого навчального заклада, а також в обов'язковому порядку врахувати специфіку викладання кожного предмета, ми пропонуємо наш варіант поділу дисципліни «англійська мова професійного спрямування» на модулі.

Навчальна дисципліна семестру ділиться на модулі так, щоб кожен з них містив її завершені розділи. У нашому випадку навчальна дисципліна «англійська мова професійного спрямування» ділиться на 3 модулі, кожен з яких є, з одного боку, закінченою смисловою одиницею, а з іншого — необхідною складовою частиною, без якої наступний модуль втрачає сенс. Таким чином, всі модулі є невід'ємними ланками цілісного ланцюжка отримання знань студентами, і тільки його цілісність гарантує якісний обсяг знань.

Певної популярності набула рейтингова система оцінювання знань. В основу цього показника закладена оцінка в балах не лише на екзаменах, але й на заліках. При цьому забезпечується більша гнучкість оцінки знань, умінь та навичок. Рейтинговий узагальнений показник активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів, підвищує відповідальність викладачів за оцінку знань, дає змогу пе-

рейти від дискретної жорсткої п'ятибальної оцінки до гнучкої індивідуальної, що забезпечує стимули до безперервного навчання, поглиблення знань [4, с. 20].

Рейтингова система має на меті дати об'єктивну розгорнуту оцінку знань (підготовленості) студента з усіх дисциплін, які вивчаються студентом, у вигляді його рейтингу.

Для стимулювання студента рейтинг повинен бути активним показником, який змушує прагнути до його збільшення. Для цього студент повинен знати про зміну свого рейтингу в процесі навчання, що досягається введенням модульних іспитів.

Деякі дослідники (А.Р. Кочетков та ін.) [3, с. 97] вважають, що рейтинг студентів повинен складатися тільки з балів, отриманих ним при підсумковому контролі його знань, а сума балів, отриманих ним за поточну навчальну роботу, повинна розглядатися як допуск студента до підсумкового контролю знань. Досвід нашої кафедри показує, що включення середньої арифметичної величини від суми балів, отриманих студентом за поточну роботу під час модуля, до рейтингу студента поряд з підсумковим контролем знань стимулює роботу студента протягом усього модуля, а не тільки під час підсумкового контролю знань у кінці модуля.

Ми згодні з твердженням ряду вчених, що для того, щоб студент повірив у модульну систему, викладач не повинен протягом модуля змінювати умови допуску до іспиту або систему оцінки його роботи, з чим студент повинен бути ознайомлений заздалегідь і що може бути сформульовано як один з принципів успішного функціонування модульної системи: «не можна змінювати правила під час гри» [3, с. 99].

Максимальний рейтинг студента з окремої дисципліни кількісно повинен бути величиною, що дозволяє викладачеві обґрунтовано диференціювати студентів за їхніми знаннями. Для цього традиційних 5 (а точніше 4) балів явно недостатньо. Ми пропонуємо використовувати величину в 40 балів за кожен модуль, що дозволяє швидко і якісно підрахувати рейтинг кожного студента.

Ми вважаємо, що не слід дозволяти, а тим більше орієнтувати студентів на можливу перездачу проміжного контролю, що розхолоджує їх при підготовці до проміжних іспитів і суперечить меті запровадження модульної системи.

Як показує практика, одним з результативних проміжних контролів є тестовий контроль.

Щоб грамотно скласти тестовий контроль знань, викладачеві потрібно визначити кількість тестових контролів у семестрі;

кількість балів за кожен тестовий контроль і кількість питань у ньому; спосіб тестування: «накопиченим підсумком» або поетапним, а також форму проведення контролю (в аудиторії, за участю викладача, із застосуванням аудіо-, відеоапаратури і т. п.); види питань, що входять у контроль, і відповідей на них; форму представлення студентами відповідей на запитання та способи перевірки відповідей; можливість самонавчання студентів [4, с. 119].

Тестування має позитивні і негативні сторони.

Позитивні сторони:

а) об'єктивність оцінки (незалежно від симпатій і антипатій викладача);

б) можливість істотно знизити напруженість між викладачем і студентом, а також значною мірою зняти емоційне (стресове) навантаження на викладача;

в) швидкість контролю знань студентів (одночасно тестується вся група);

г) широке охоплення матеріалу, так як включаються питання з усіх пройдених тем;

д) неможливість користуватися шпаргалкою;

е) необхідність для студентів запам'ятовувати не тільки тему в цілому, але і багато деталей, які при звичайній підготовці вислизали від уваги.

Негативні сторони:

а) формальність; іноді буває важко сформулювати питання, які потребують роздумів;

б) залежність тестового контролю від загальної системи оцінки; тобто, якщо за тестовий контроль студенти отримують мало балів, то вони менше до нього готуються;

в) відсутність безпосереднього контакту між викладачем і студентом.

Використовуючи тестовий контроль, слід спочатку визначитися з кількістю контролів. Керуючись нашим досвідом, ми розбили курс на 3 модулі і проводимо тестування після кожного розділу. У тестовий контроль зручно включати питання, використані для опитування студентів на практичних заняттях. Кількість балів за кожен контроль буде свідчити про те, яке значення викладач надає теоретичній підготовці студентів.

Ефективною, на наш погляд, є така організація тестування, при якій здача кожного тестового контролю означає, що дана частина теми (розділу) курсу освоєна студентом з відповідною оцінкою (балом), а сума балів за всі тестові контролі в сумі з балами

за поточні відповіді є показником рейтингу студента і може бути зарахована як іспит (у разі набору певної кількості балів).

Ми вважаємо, що дуже ефективно проводити тестування «накопиченим підсумком» [2, с. 59]. Для студентів, які вивчають англійську мову у сфері туристичного бізнесу, необхідно володіти професійними термінами на високому рівні. Викладачі кафедри іноземних мов інституту туризму застосовують на практиці даний вид контролю. Цей спосіб полягає у тому, що в кожний наступний контроль включаються всі або якась частина питань попереднього тестового контролю. Очевидною перевагою такого способу тестування є те, що студенти змушені повторювати пройдений матеріал, тобто, студентами задіюється «тривала пам'ять».

Тести також можна використовувати для самонавчання студентів. Під час підготовки до іспиту (заліку) студент, користуючись спеціальною програмою, може перевірити свої знання. Така самостійна робота студентів є достатньо ефективною і значно підвищує їхню активність і рівень знань.

Очевидно, що підхід до набору елементів системи безперервного контролю і до оцінки кожного елемента може бути дуже різним. Важливо знайти оптимальне співвідношення між елементами системи, щоб з-під контролю не випадала жодна форма роботи зі студентами. Чим більша питома вага того чи іншого елемента, тим істотніше його вплив на підготовку студентів [4, с. 120].

Цілком зрозуміло, що контролювати рівень знань у студентів просто необхідно. Для вирішення і впровадження в систему освітнього процесу даного завдання необхідно якомога частіше знайомити викладачів з практикою застосування найновіших і ефективних методів контролю і обліку знань студентів, друкуючи постійну інформацію у періодичних спеціалізованих виданнях.

Особливо ефективним, з нашої точки зору, є рейтингова та модульно-рейтингова система обліку знань, яка отримала широке поширення у вузах країни. Як показує практика, одним з результативних проміжних контролів є тестовий контроль.

Необхідно відзначити, що тестовий контроль дуже часто використовується викладачами кафедри іноземних мов Київського інституту туризму ФПУ. Викладачі постійно розробляють для своїх студентів тести з урахуванням отриманих раніше знань, а також з урахуванням нових вимог навчання.

Література

1. *Адрощук А. О.* Рейтингова технологія оцінки знань у навчально-виховному закладі // Педагогіка і психологія. — 1996. — №3. — С. 86.
2. *Воронов В.* Формы представления знаний студента // Высшее образование в России. — 1999. — №4. — С. 58—61.
3. *Кочетков А. Р.* и др. Контроль знаний студентов: опыт организации // Социально-политический журнал. — 1995. — № 1. — С. 97—106.
4. *Логинова Г.* Новая форма контроля // Народное образование. — 1998. — № 4. — С. 119—121.
5. *Мороз В.* Рейтингова система оцінювання знань учнів // Освітнянин. — 1996. — №4. — С. 20.
6. *Павлов М.* и др. Контроль знаний студентов // Высшее образование в России. — 2000. — № 1. — С. 116.

О. В. Василенко, канд. пед. наук, доц.,
Національна академія внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СИСТЕМІ МАГІСТРАТУРИ

Сучасне суспільство визначає принципово нові вимоги до системи вищої освіти. Для розвитку і стратегічної потреби суспільства фахівець повинен бути широко ерудованою особистістю, яка має фундаментальну гуманітарну підготовку, а також здатна адекватно виразити себе — соціально, професійно, інтелектуально та емоційно — засобами іноземної мови.

Процеси інтеграції та інтернаціоналізації різних сфер життєдіяльності, які відображаються в численних професійних і особистісних контактах представників різних культур, обумовлюють необхідність володіння іноземними мовами як засобом міжкультурної комунікації. Крім того, в умовах розповсюдження величезних обсягів інформації на іноземній мові, які доступні майже кожному фахівцю завдяки глобальним комп'ютерним мережам, виникає необхідність у тому, щоб випускник вищого навчального закладу розумів і вмів виділяти професійно важливу інформацію.